

Komunikat prasowy

Luksemburg, 16 maja 2019 r.

Państwa członkowskie powinny podjąć wzmożone wysiłki na rzecz zwalczania nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE w obszarze spójności – twierdzą kontrolerzy

Z nowego sprawozdania Europejskiego Trybunału Obrachunkowego wynika, że mimo poczynionych w ubiegłych latach postępów działania państw członkowskich w zakresie zwalczania nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków w obszarze spójności nadal są niewystarczające. Zdaniem kontrolerów państwa wykazują nadmierny optymizm co do skuteczności stosowanych przez siebie środków. Tymczasem nadal należy podejmować wzmożone starania na rzecz wykrywania, reagowania i koordynacji, tak aby skutecznie zapobiegać nadużyciom, wykrywać je oraz odstraszać potencjalnych sprawców.

W latach 2013–2017 wykryto ponad 4 000 nieprawidłowości będących potencjalnie nadużyciami finansowymi, naruszających interesy finansowe UE. Nieprawidłowości te dotyczyły unijnego wsparcia w wysokości prawie 1,5 mld euro, przy czym 72% tej kwoty stanowiły środki w ramach polityki spójności, w tym środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Odpowiedzialność za zwalczanie nadużyć w tych obszarach spoczywa przede wszystkim na państwach członkowskich.

Kontrolerzy ocenili, czy instytucje zarządzające i jednostki koordynujące zwalczanie nadużyć finansowych w państwach członkowskich odpowiednio wywiązywały się ze swoich obowiązków na każdym etapie procesu zarządzania zwalczaniem nadużyć finansowych: począwszy od zapobiegania i wykrywania po reagowanie, który to etap obejmuje zgłaszanie wykrytych przypadków nadużyć i odzyskiwanie nienależnie wypłaconych środków. W tym celu przeprowadzili oni wizyty kontrolne w siedmiu państwach członkowskich: w Bułgarii, we Francji, w Grecji, Hiszpanii, na Łotwie, w Rumunii i na Węgrzech.

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Rzecznik

Tel.: (+352) 4398 47063

Tel. kom.: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Urzędnik ds. kontaktów z prasą

Tel.: (+352) 4398 45410

Tel. kom.: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luksemburg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors

eca.europa.eu

– Polityka spójności składa się na jedną trzecią budżetu UE, ale przypada na nią niemal 40% wszystkich zgłoszonych nadużyć finansowych i prawie trzy czwarte łącznej wartości środków, których te nadużycia dotyczą – **powiedział Henri Grethen, członek Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialny za to sprawozdanie.** – Mimo to państwa członkowskie twierdzą, że stosowane przez nie środki zwalczania nadużyć finansowych są wystarczające. W przekonaniu Trybunału taki wniosek jest zbyt optymistyczny.

Kontrolerzy ustalili, że w okresie programowania 2014–2020 instytucje zarządzające umiejętniej oceniały ryzyko nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków w obszarze spójności i udoskonalili środki zapobiegania nadużyciom. Niektóre z analiz przeprowadzonych przez te instytucje były jednak zbyt powierzchowne, a państwa członkowskie zasadniczo nie dysponują osobną polityką zwalczania tych nadużyć.

Kontrolerzy zwracają też uwagę, że nie poczyniono znaczących postępów na rzecz aktywnego wykrywania nadużyć, a wpływ środków zapobiegania nadużyciom i ich wykrywania często jest w niewystarczającym stopniu monitorowany i oceniany.

Kontrolerzy zauważają także, że państwa członkowskie nie podejmowały wystarczających działań w odpowiedzi na wszystkie wykryte przypadki nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków unijnych w obszarze spójności, a jeśli już stosują środki naprawcze, to ich odstraszający efekt jest ograniczony. Niezadowolające są również mechanizmy zgłaszania nadużyć. Nie wszystkie przypadki są zgłaszane, co niekorzystnie wpływa na wiarygodność wskaźnika wykrytych nadużyć podawanego do publicznej wiadomości przez Komisję Europejską. Ponadto informacje o podejrzeniu popełnienia nadużycia finansowego nie są systematycznie przekazywane właściwym organom, a współpraca z innymi podmiotami zaangażowanymi w ich zwalczanie jest niewystarczająca.

W kontekście trwających prac nad nowymi przepisami dotyczącymi funduszy spójności w latach 2021–2027 kontrolerzy przedstawiają kilka zaleceń co do tego, jak osiągnąć lepsze wyniki. W szczególności zalecają oni, aby państwa członkowskie:

- opracowały oficjalne strategie i politykę zwalczania nadużyć finansowych na szkodę funduszy unijnych,
- przeprowadziły solidniejszą ocenę ryzyka nadużyć finansowych dzięki zaangażowaniu odpowiednich podmiotów zewnętrznych,
- udoskonalili środki wykrywania nadużyć finansowych poprzez upowszechnienie narzędzi do analizy danych.

Kontrolerzy zalecają ponadto, aby Komisja Europejska:

- monitorowała mechanizmy reagowania na nadużycia w celu zapewnienia ich konsekwentnego stosowania,
- skłoniła państwa członkowskie do poszerzenia zakresu funkcji pełnionych przez jednostki koordynujące zwalczanie nadużyć finansowych.

Informacje dla redaktorów

Instytucje zarządzające w państwach członkowskich są odpowiedzialne za zapobieganie nieprawidłowościom (w tym nadużyciom finansowym), wykrywanie ich i korygowanie, a także za odzyskiwanie nienależnie wypłaconych środków finansowych. Każde państwo członkowskie ma

ponadto obowiązek wyznaczyć jednostkę koordynującą zwalczanie nadużyć finansowych (AFCOS) w celu ułatwienia skutecznej współpracy i wymiany informacji.

Jak wynika ze sprawozdania Komisji w sprawie ochrony interesów finansowych UE za rok 2017, nieprawidłowości zgłoszone przez państwa członkowskie jako nadużycia finansowe dotyczą 0,4% środków unijnych wypłaconych w ramach polityki spójności. Ów wskaźnik wykrytych nadużyć finansowych przyjmuje różne wartości w zależności od państwa członkowskiego. Ogólnie rzecz biorąc, w obszarze unijnej polityki spójności liczba zgłoszonych nadużyć finansowych (tak podejrzewanych, jak i stwierdzonych) jest znacznie większa niż w innych obszarach.

Trybunał przedstawia swoje sprawozdania specjalne Parlamentowi Europejskiemu i Radzie UE, a także innym zainteresowanym stronom, w tym parlamentom narodowym, podmiotom związanym z danym sektorem i przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego. Zdecydowana większość zaleceń formułowanych w tych sprawozdaniach jest wprowadzana w życie.

Sprawozdanie specjalne nr 6/2019 pt. „Zwalczanie nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE w obszarze spójności – instytucje zarządzające powinny usprawnić wykrywanie, reagowanie i koordynację działań” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu) w 23 językach UE.

Ustalenia przedstawione w tym sprawozdaniu stanowią uzupełnienie ustaleń ze sprawozdania specjalnego nr 1/2019 pt. „Zwalczanie nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE – konieczne jest podjęcie działań”, które zostało opublikowane 10 stycznia 2019 r. i dotyczyło zarządzania przez Komisję ryzykiem nadużyć w wydatkowaniu środków UE. 29 kwietnia 2019 r. Komisja przyjęła nową strategię w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, w której uwzględniła szereg zaleceń sformułowanych w styczniowym sprawozdaniu Trybunału.